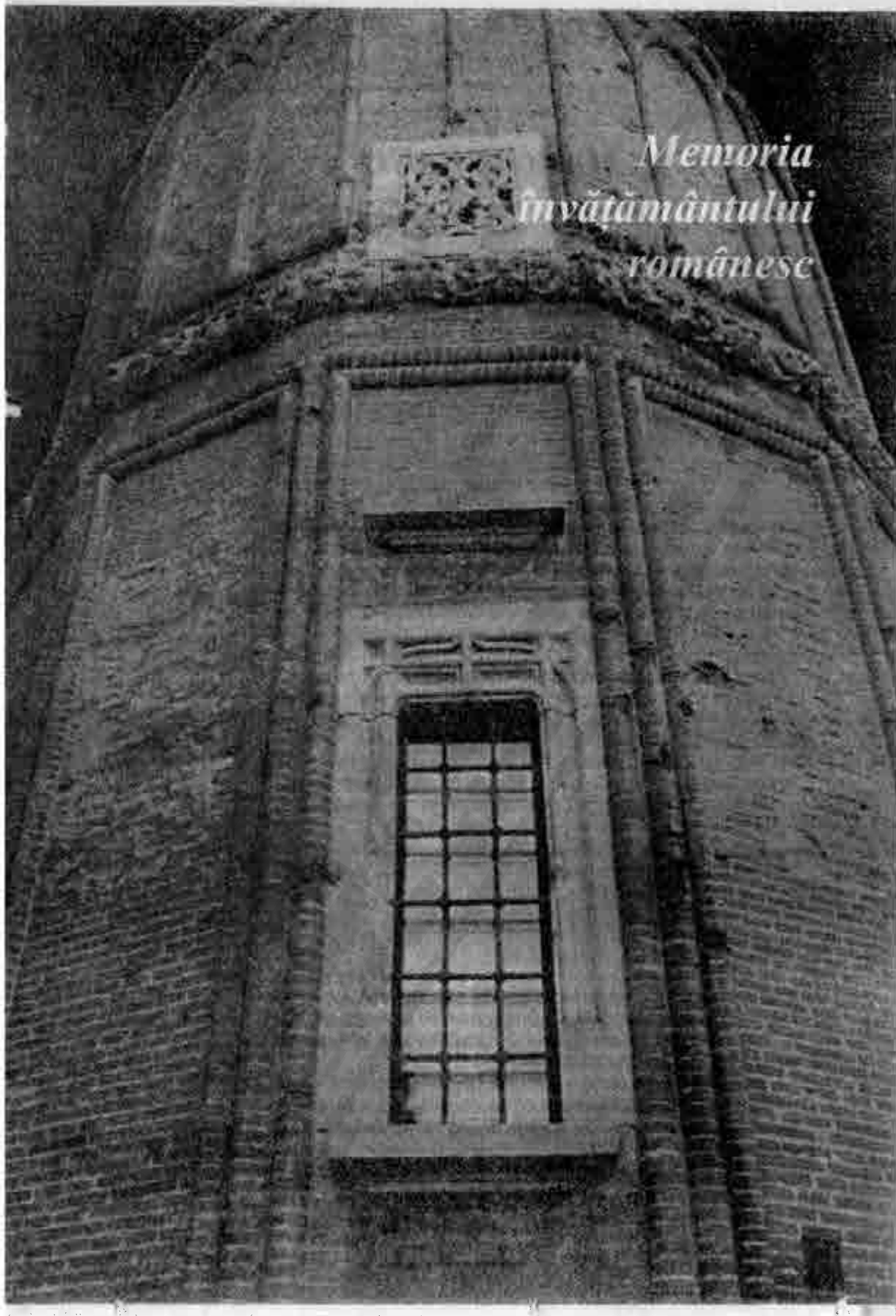

*Memoria
învățămintului
românesc*

NICOLAE MĂRGINEANU

Procesul

din volumul *Amfiteatre și Inchisori*

Preludiul procesului nostru a început în după masa zilei de 24 sau 25 octombrie când în arestul de la Ministerul de Interne am simțit zarvă mare. Ușile de metal de la celule se deschideau cu zgomot la intervale de câteva minute. La început am crezut că sunt obișnuitele scoateri la anchetă, dar după aceea mi-am dat seama că treaba se aseamănă mai mult cu evacuarea celulelor. De acest lucru nu m-am mai putut îndoi în momentul când s-au deschis la intervale scurte și celulele vecine, în care erau de patru luni de zile amiralul Măcelariu și ing. Balș. A urmat apoi o tăcere mai lungă de aproximativ zece minute după care am fost scos și eu. Doi agenți zdraveni m-au dus sus la poarta prin care am intrat, iar afară în stradă aștepta o mașină. Agentul de lângă ea a deschis ușa pentru a intra unul din agenții care m-au adus, după care am fost poftit foarte frumos să intru și eu. După mine a venit cel de-al doilea agent fără să mai aștepte să fie poftit. Agentul care ne-a așteptat în stradă a trecut lângă șofer, care a pornit imediat mașina, a întors-o pe strada Academiei și ne-a dus la Tribunalul Militar în str. Negru Vodă, cred. Aci ne aștepta un tânăr care ne-a condus la etaj într-o cameră proaspăt vopsită cu două paturi și o masă cu două scaune. Înăuntru era un tânăr aviator, care a rămas cu mine după ce agenții au plecat iar ușa s-a închis. Am înțeles că era noul meu informator, respectiv „turnător”. Avusesem unul, după anchetă, și în garsoniera de la minister.

– Ce este aci? – l-am întrebat eu.

– Tribunalul militar, a răspuns el.

În aceeași seară am fost dus și la biroul președintelui de Tribunal pentru ca generalul Petrescu, asistat de procurorul militar, colonelul Mociornita, să-mi comunice faptul că mă aflu la Tribunalul Militar al capitalei și că sunt trimis în judecată pentru crimă de înaltă trădare etc.

– Avocatul dv. din oficiu – a ținut el să adauge la urmă – este profesorul Mircea Manolescu de la Facultatea de Drept din București. Este o favoare pentru dv. ca să fiți apărat de un coleg.

- Nu-l cunosc și aș dori să am și un avocat ales de mine.
- Aceasta nu se poate, a răspuns el. Dar totuși la cine vă gândiți?
- La Eugen Mețianu sau Alexandru Vasiliu, sunt foști magistrați militari.
- Da, știu, dar nu se poate.

Generalul Petrescu fusese coleg cu ei, dar în timpul guvernării generalului Antonescu a schinguiuit în bătai nu numai mulți legionari, ci și deținuți comuniști, în calitate de director general al Penitenciarelor, fapte pentru care a fost scos din cadrele magistraturii militare la câteva zile după 23 August. Pentru o bună bucată de vreme a fost chiar arestat. În preajma procesului lui Maniu și-a oferit serviciile sale competente de jurist priceput și experimentat. Era doctor în drept de la Paris. La figura mea s-a uitat mai insistent deoarece în declarațiile mele recunoșteam că am spus într-un cerc de prieteni cu ocazia procesului lui Maniu că o dată, când în țara noastră va fi iar dreptate, „canaliile de teapa sa” ar trebui spânzurate. Se aștepta, probabil, să cer recuzarea sa. La ce folos! Sentințele cu siguranță erau deja scrise de către organele de partid.

După ce scoaterile la birou s-au terminat, am întrebat pe tânărul colocatar:

- D-ta nu ai fost scos?
- Se vede că nu, a răspuns el jenat.

Cu două zile înainte de proces am fost dus la Școala de Război. O surpriză și aceasta! Am fost dus în aceleași condiții ca și de la Minister la Tribunal. Ba chiar de aceleași persoane. Am trecut prin două coloane de jandarmi, prima așezată cam la 60–70 de metri de școală, iar a doua la 30–40 de metri. În fața școlii alți jandarmi, iar la intrare doi tineri magistrați militari, care au venit imediat la mașină, ca să mă ia. Foarte curtenitori m-au „pofțit” să intru, ducându-mă în prima sală de studii din dreapta, la parter. Sala avea aproximativ 6 pe 10 m. În colțul din dreapta era un pat curat, iar în fața lui o masă și un scaun. În colțul opus patului erau doi oameni, așezați pe scaune. La intrarea noastră s-au ridicat, salutând.

– Aci este actul de trimitere în judecată, a spus un ofițer, arătând dosarul de pe masă. Tovarășii – a adăugat el arătând pe cei doi oameni din colțul opus – sunt reprezentanții muncitorilor. Au ordin să tacă și să stea liniștiți pe scaun, ca să nu vă deranjeze.

Am deschis imediat dosarul. După frazele de rigoare ale Corpului de Armată București de trimitere în judecată, urma lista:

Aușnit Max, Balș Alexandru, Bujoiu Ion, Bontilă George, Chioreanu Nistor, Gheorghiu Alex., Măcelariu Horea, Manu George, Mărgineanu Nicolae, Pătrașcu Nicolae, Popp Alexandru, Teodorescu Eugen

Profesor suplitor cu sarcini de cercetare științifică la Catedra de Psihologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj.

Activitatea didactică și științifică

Studii: Licențiat (1927) și doctor (1929) în Filosofie, specialitatea principală Psihologie, cu mențiunea „magna cum laude”, ai Universității din Cluj. Docent în Psihologie la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din Cluj (1931).

Studii de specializare la Universitățile Leipzig, Berlin și Hamburg (1929), Sorbona din Paris (1935) și Londra (1935).

Cercetător științific în calitate de bursier al Fundației Rockefeller la Universitățile Harvard, Yale, Columbia, Chicago și Duke (1932–1934).

Funcții: Fost preparator (1926–1928), asistent (1928–1936) și șef de lucrări (1936–1938) la Institutul de Psihologie al Universității din Cluj. Conferențiar de Psihologie aplicată la Facultatea de

Numele lui Chioreanu, Gheorghiu și Teodorescu îmi erau complet necunoscute. Pe amiralul Măcelariu și ing. Balș i-am cunoscut doar în arestul de la Ministerul de Interne, având camerele vecine. Numele ing. Bujoiu, fost ministru al Industriei, îmi era cunoscut numai din ziare. De Pătrașcu știam că a fost secretar general al Mișcării legionare. De numele lui George Manu am aflat în 1934 la Paris, citindu-l pe coperta unei cărți, teza sa de doctorat în fizică, comentată de compatrioții noștri cu elogii. Pe Bontilă l-am cunoscut în calitate sa de director al Laboratorului de Psihologie de la Casa Asigurărilor Sociale, dar nu l-am văzut dinainte de izbucnirea celui de-al doilea război mondial. Nici nu știam că a fost arestat. Oamenii, pe care i-am cunoscut și cu care am colaborat, în calitate mea de consilier psihotehnic al Uzinelor Reșița, rămâneau astfel numai Popp și Aușnit. Dar acesta din urmă era în străinătate, făcând parte dintr-o delegație guvernamentală. Ce-o fi și asta? – m-am întrebat eu uluit.

Stupefacția mea a fost și mai mare când câteva rânduri mai jos am citit: „Acuzații Balș, Bujoiu, Măcelariu și Mărgineanu încă din 1945 au organizat un comitet de rezistență care în 1947 s-a transformat în comitet de coordonare a întregii mișcări subversive”. Ei, asta-i bună – mi-am spus eu, râzând fără să vreau deoarece îmi dădeam seama că „marele proces” se va transforma în cele din urmă în „comedie bufă”. Piățită, din nenorocire, cu moartea a patru dintre noi: Balș, Bujoiu, Gheorghiu și Manu. Alți doi – Popp și Pătrașcu – vor muri la scurtă vreme după eliberare.

Ușa s-a deschis și un colonel plin de sine a făcut un semn celor doi muncitori să iasă și apoi cu pași „tanțoși” – cum se spune prin Ardeal – a venit spre mine.

– Sunt colonelul Stanciu; îndeplinesc funcțiunea de procuror militar. Sunteți mulțumit de cazare?

– De cazare da, dar sunt uluit de cele ce citesc încă de pe prima pagină. Atât în ceea ce privește lista oamenilor pe care nu-i cunosc, cât mai ales din cauza acestei fraze în care se afirmă totuși că am organizat cu ei un comitet de rezistență în 1945, care în 1947 avea să se transforme în comitet de coordonare a întregii mișcări subversive. Or așa cum ri-am avut cinstea să vă cunosc pe dv., la fel nu-i cunosc nici pe ei.

– Da, mi-a spus și ing. Bujoiu că nu vă cunoaște. Trebuie să fie o greșeală la mijloc.

– Aș dori, în orice caz, să primesc și dosarul cu declarațiile acestor oameni, a căror activitate și nume nu le cunosc.

– Desigur, îl veți primi imediat. Oricât de ingrată ar fi sarcina mea, îmi face totuși plăcere să vă fiu util.

La o jumătate de ceas a sosit și masa, adusă de la restaurant, s-a pretins chiar de la Capșa. Erau patru feluri, la fel de alese și gustoase, ca și cele de la Tribunal.

Filosofie și Litere a
Universității din Cluj
(1938–1947).

Profesor suplinitor de
Psihologie și Director al
Institutului de Psihologie
la Facultatea de Filosofie
și Litere a Universității din
Cluj (1938–1942).

Director al Laboratorului
Psihotehnic al Ministerului
Muncii din Cluj, refugiat la
Sibiu (1941–1943).

Deținut politic (1943–
1964).

Cercetător științific
principal gr.II la Institutul
de Științe Pedagogice,
Însărcinat cu direcția
Filialei din Cluj (1969–
1971).

Profesor suplinitor cu
sarcini de cercetare
științifică la Catedra de
Psihologie a Facultății
Babeș-Bolyai din Cluj
(1971).

Profesor-oaspete la
Universitatea din
Hamburg, semestrul II
1972.

Invitat al Fundației
Rockefeller în S.U.A.
pentru anii 1979–80. Se
întoarce în țară când
medicii americani
confirmă diagnosticul de

A intrat și generalul Petrescu.

– Poftă bună, domnule profesor, mi-a urât ei.

I-am comunicat și lui cele spuse procurorului Stanciu.

– Să controlăm, domnule profesor. Pentru fapte inexistente în orice caz nu puteți fi condamnat. Am să vă trimit și dosarul, imediat ce-l termină de citit Popp și Bujoiu, căci nu avem decât două exemplare, al treilea fiind la procurori. Sunteți mulțumit cu masa? Aceeași mâncare să știți că o luăm și noi. Cazați la Școala de Război au fost, de fapt, și membrii completului de judecată ca să se evite un atac împotriva lor.

A doua zi la amiazi, tot în timpul mesei, a venit radios și avocatul meu, făcut profesor peste noapte la Facultatea de Drept.

cancer.

Sa stins din viață la 13
iunie 1980

– M-am reîntors numai zilele acestea de la Paris. Vedeti și pardesiul și pălăria, aduse de acolo. Dar ce mâncări alese aveți! La mine acasă nu-mi pot îngădui acest lux.

Lucrări:

În Editura Institutului de
Psihologie a Universității
din Cluj:

– Dar nu ați mâncat nici ciorba nenorocită cu câteva boabe de fasole ori arpacăș sau cartofi, pregătită de badea Ion de la Ministerul de Interne, care îndeplinește și funcția de servitor, curățind coridoarele și closetele. Lăsați aceasta și uitați despre ce e vorba. Afară de Popp și Bontilă nu cunosc pe nimeni din coacuzati. Pe Bontilă nu l-am mai văzut de aproape zece ani, așa încât în proces necunoscut îmi e și el. Cunosc doar pe Popp...

1. Psihologia exercitiului.
1929, pag. 158

– Si pe Ausnit, a ținut el să observe.

2. Psihotehnică în
Germania. 1929, pag.88

– Da, dar el este în America, făcând parte dintr-o delegație guvernamentală...

3. Psihologia germană
contemporană. 1930, pag.
350

– Nu s-a mai întors, a replicat el cu promptitudine.

4. Psihologia învățării.
1931, Pag. 180

– În fraza aceasta, chiar din prima pagină, se afirmă totuși că am organizat un Comitet de rezistență cu Balș, Bujoiu, Măcelariu încă din 1945... Cum găsiți dv. aceasta? – vă rog, de aceea, ca în apărare să ridicați de la început această absurditate, nu numai inexactitate, care aruncă o lumină de lămurire a întregului proces, asupra neseriozității acuzațiilor împotriva mea în orice caz...

5. Psihologia franceză
contemporană. 1932,
pag.1932

– Domnule profesor, domnule coleg – îmi permiteți, nu? fiți fără nici o grijă și lăsați totul în seama mea; vă voi face o apărare la înălțimea lucrărilor dv. de știință, care se află toate în biblioteca mea, unele chiar pe biroul meu...

6. Psihologia configurației
(în colaborare cu L. Rusu,
A. Roșca, D. Todoranu
etc), 1929, pag.176

– Mă rog, mă rog, – am spus, întrerupându-l și eu – aceasta e treaba dv., dar vă rog foarte insistent să faceți și ceea ce vă cer eu. Alfel mă obligați să vă retrag mandatul.

7. Elemente de
Psihometrie. 1938, pag.
137

– Voi face așa cum doriți, întocmai cum doriți, să nu aveți nici o îndoială, veți fi mulțumiți, foarte mulțumiți.

8. Analiza factorilor psihici.
1938, pag. 216

– Nu am primit nici dosarul cu acuzațiile deși l-am cerut cu insistență atât d-lui procuror Stanciu, cât și d-lui general Petrescu.

9. Psihologia persoanei.
1941, pag. 574

În Editura Institutului și
Laboratorului Psihotehnic:

10. Psihotehnică în marea
industrie. 1942, pag. 156

11. Psihotehnică. 1943,
pag 504

– Plec de aci direct la tovarășul general Petrescu; am cinstea

să-l cunosc foarte bine. Îl voi ruga să dispună imediat trimiterea dosarului, iar după aceea voi reveni ca să discutăm întreaga apărare, așa cum înțeleg să o fac.

A doua oară nu a mai venit, cu toate cererile mele insistente, comunicate prin magistratul de serviciu, care venea și el cu greu în camera mea, doar la a treia sau a patra chemare a unuia sau altuia din cei doi pretinși muncitori din cameră.

În seara premergătoare procesului am declarat imediat după cină că refuz să mă prezint în instanță deoarece nu am citit dosarul cu acuzațiile. La ora nouă și jumătate mi-a fost adus, iar la ora zece, deci după 30 minute, mi-a fost luat pe motivul că e ora de culcare și trebuie să mă odihnesc.

– N-am avut ce să fac, domnule profesor, s-a scuzat ofițerul magistrat de serviciu. Dosarul a fost reținut de ceilalți coacuzati. Așa că nu a fost vina noastră.

A doua zi prietenii mei de suferință au spus că și lor li s-a întâmplat la fel. Și cu dosarul și cu avocatul etc.

În seara premergătoare procesului ne-au fost duse hainele pentru a fi curățate și călcate. Ne-au fost redade și cravatele. Călcate și ele, ca și cămășile. Frizer am avut în fiecare dimineață.

În dimineața zilei de 28 octombrie am fost conduși în sala de festivități a Școlii de Război. Sala era plină cu lume și nu mai era un scaun liber, nici în sală, nici în balcoane, cu excepția unor fotolii din rândul prim. Anchetatorii de la Minister și de la Malmaison erau și ei prezenți. În cursul dezbaterilor au venit și Ana Pauker, Avram Bunaciu, Teohari Georgescu și alți miniștri. Au fost aduși și foarte mulți gazetari străini cu sentimente procomuniste, desigur. În atari condiții, de asistență atât de aleasă, grefierul a citit actul de trimitere în judecată în foarte mare grabă deoarece având peste 50 pagini lectura a durat peste două ore.

Pe de altă parte nu trebuia să se bage în seamă că între actul de acuzare și rezumatul lui apărut în ziare erau deosebirii flagrante.

Interogatoriul meu a fost luat a doua zi. La întrebarea dacă recunoaștem declarațiile scrise, am răspuns cu toții afirmativ. Eu însă am ținut să adaug și următoarea frază: dacă între declarația mea scrisă și cea verbală din instanță va fi vreo deosebire, țin să declar că mă prevalez de cea scrisă.

Generalul Petrescu a ținut să observe: vedeți Onorată Asistentă, ce declară d-l profesor universitar Mărgineanu. Și ce nu se spune despre organele noastre de anchetă! Să se înscrie în procesul verbal această declarație, a spus întorcându-se spre grefier. A doua zi însă, când mi-a fost adus spre semnare procesul verbal, în virtutea acestei declarații scrise am refuzat semnarea lui. Într-adevăr, procesul verbal din instanță avea un număr aproape dublu de pagini și conținea

Alte edituri:

12. Problema evoluției. Editura Societatea de Măine, Cluj. 1931, pag.84
13. Natura științei. Editura Științifică. Bucuresti. 1969, pag. 504
14. Sub semnul omeniei. Editura pentru Literatură. Bucuresti. 1970, pag.304
15. Psihologie și Literatură. Editura Dacia. Cluj. 1971, pag.350
16. Orientarea școlară și profesională. Coordonator științific și autor a cinci capitole, cuprinzând aproximativ 100 pag. Editura Didactică și Pedagogică. Bucuresti. 1972, pag. 350
17. Condiția umană—aspectul ei bio-psiho-social și cultural. Editura Științifică. București. Aproximativ 650 pag. 1973
18. Psihologie logică și matematică. 1975. Editura Dacia. Aproximativ 350 pag.
19. Psihologia în țările socialiste. (în pregătire). Lucrarea Psihologie logica și matematica dezvoltate la Universitatea din Bonn în

declarații care nu erau în cel scris de la anchetă, ci doar în declarațiile de la Malmaison. Grefierul a comunicat refuzul meu generalului Petrescu, care a venit imediat la mine.

– Dar bine, domnule profesor, au fost șase stenografi care au consemnat răspunsurile dv. în instanță.

– Care nu scriau nimic, ci stăteau de vorbă, am răspuns eu.

Generalul Petrescu n-a avut încotro și după un ceas mi-a fost adusă declarația ultimă de la Ministerul de Interne și procesul verbal din instanță, care o reproducea.

După câțiva ani am întâlnit la Jilava pe unul din ofițerii Completului de judecată, care mi-a spus că generalul Petrescu, îngrijorat de cursa în care s-a prins, a chemat pe colonelul Dulgheru ca să-l întrebe ce să facă.

– Cum o să-i dau acestuia 25 ani de închisoare? Căci atâta este cuantumul pedepsei mele, fixat de Ministerul de Interne în colaborare cu Ministerul Justiției, executând, ele înșile, dispozițiile conducerii de partid.

– Păi atâta i-am fixat și noi, a răspuns Dulgheru.

– Dar faptele incriminate nu justifică această pedeapsă.

– N-are nici o importanță, a răspuns flegmatic Dulgheru. După terminarea procesului a venit cu o precizare în plus deoarece la întrebarea lui Bujoiu asupra a ceea ce ne așteaptă după proces, cu aceeași flegmă și încântare de sine i-a răspuns:

– Exterminarea.

Or, în lumina ei, deosebirile dintre pedepse nu mai aveau nici o importanță.

A urmat audierea martorilor, tema principală fiind spionajul în favoarea americanilor. Unul din martori recunoaște că a dat o seamă de informații – pe care le înșiră cu lux de amănunte, dând o serie de cifre pe care a fost pus, desigur, să le memorizeze.

– De la cine și cu ce mijloace ați obținut aceste date secrete atât de periculoase pentru siguranța noastră de Stat? – a întrebat sententios generalul Petrescu.

– Din Monitorul Oficial, a răspuns martorul, Hoidnic, cred, era numele său.

Sala a izbucnit în râs, dar după câteva clipe fiecare și-a dat seama de greșeala făcută și s-a oprit, uitându-se cu teamă la vecinii care l-ar putea „turna”.

Uzinele și domeniile Reșița aveau la acea oră 25.000 angajați. Trebuiau aduși și doi muncitori, care să ne înfiereze cu declarațiile lor.

Surprins de inexactitatea lor, Popp a cerut instanței să-i dea voie să pună o întrebare.

– De când sunteți dv. angajat la Reșița? – a întrebat el.

– De la sfârșitul lui aprilie, a răspuns martorul, care nu știa că noi fusesem arestați înainte de această dată.

– Și care-i Popp și care-i Mărgineanu?

calitate de profesor de schimb în anul 1971. iar lucrarea Psihologia în țările socialiste cuprinde lecțiile tinute la Universitatea din Hamburg în 1972 în calitate de profesor-oaspete. Ambele lucrări sunt contractate de Editura Dacia, pe de o parte, și Editura de Psihologie Dr. Hogrefe din Göttingen în traducere germană, pe de altă parte.

Un număr de aproximativ 35 articole în revistele de specialitate și cultură generală, aproximativ 25 teste și chestionare, fișe de observație, aplicate în școli și uzine.

în limbi străine:

20. Beiträge zur Psychologie der Übung. Zeitschr. f. Angew. Psychol. 39, 1931, 491-530

21. La théorie des facteurs. Les Ann. Psychol. Paris. 25, 1934, 50-84

22. Les facteurs psychologiques. Idem, 85 - 102

23. La nature de la loi scientifique et ses conditions d'exactitude. Paris.

Aican. Volum omagial lui P. Janet. 32 pag.

- Dv. sunteți Mărgineanu, a răspuns martorul.

În sală din nou ilaritate. Petrescu a intervenit, observând că nu a avut voie să pună decât o singură întrebare.

A treia zi a urmat cuvântul de acuzare al colonelului Stanciu, procurorul militar.

- Țara întreagă privește în această clipă la acești criminali odiosi, care s-au făcut vinovați de cele mai oribile acte de spionaj, sabotaj și atentat împotriva Republicii noastre... După această scurtă introducere a sa, consumată în două, trei fraze, a reiterat actul de trimitere în judecată citit cu trei zile înainte de grefier.

După el a luat cuvântul lt. col. Eftimie Călin, care în calitate de magistrat militar a făcut încadrarea acuzațiilor în articolele de lege.

După câteva luni au fost arestați amândoi pentru abuzuri și crime de război pe teritoriul Uniunii Sovietice. În momentul când și-a făcut bagajul colonelul Stanciu a profitat de o clipă de neatenție a agenților și și-a tras un glonte în cap cu un revolver ascuns din vreme sub cămăși.

Au urmașii pedoariile avocaților. Nici unul nu a îndrăznit să ceară o reducere de pedeapsă. Singurul avocatul amiralului Măcelariu și-a îngăduit să propună încadrarea unei vini la alt articol de lege. Încolo s-au mulțumit cu toții să elogieze clementa acuzării și să se infioare și ei de crimele noastre abominabile, cerând cuvenita pedeapsă. Figura cea mai abjectă, a fost Paraschivescu Bălăceanu, care l-a apărat pe Popp. Dar prea departe de insinuările lui murdare n-a fost nici Ionel Teodoreanu, autorul *Medelenilor*, care l-a apărat pe Manu ca și funia pe spânzurat. După ce a terminat pledoaria a profitat de faptul că generalul Petrescu a ridicat ședința, iar lumea s-a ridicat să plece, și a venit repede la Manu, care i-a întors spatele. L-a tras de mâneca hainei și i-a șoptit încet, dar grăbit:

- N-am putut altfel, dar n-are importanță căci în curând o să fiți liberi.

Ce abjectă lichea și e! El, autorul *Medelenilor*, cu sufletul curat al Olgutei! După care nu a uitat nici omagierea regelui Carol II.

După 15 ani de închisoare grea la „zarca” din Aiud profesorul Manu a murit, ucis prin înfometare de colonelul Crăciun, directorul Penitenciarului, fiindcă n-a voit să se supună injoncțiilor lui și nu a acceptat să se lepede de ideile sale și să devină „turnător” etc. A fost cel mai bun prieten al fraților Țițeica, azi unui academician, care au cochetat și ei cu Garda de Fier. Este ceea ce nu am înțeles.

Înainte de a ne scoate pentru ultimul cuvânt, colonelul Dulgheru a venit și mi-a spus:

- Domnule profesor, ai văzut și dumneata că procesul a fost pregătit într-un fel și făcut în ațit mod. Biata dactilografă care a

scris ultima redactare a actului de trimitere în judecată lucrând până târziu noaptea, oboșită cum era a scris în loc de Manu numele de Mărgineanu. Vezi și dumneata că numele se aseamănă. Nu o nenoroci. Ne faci apoi și nouă rău fiindcă suntem vinovați de faptul că n-am observat greșeala ei. Eram oboșiți și noi. De aceea te rog să nu ridici acest incident, care și altfel nu-ți ușurează pedeapsa. *Noi* în schimb vom avea toată grija ca să simți protecția *noastră*. Căci să știi că există închisoare și închisoare, iar sub ordinele *noastre* sunt toate.

Pronunțarea sentinței a avut loc în după masa zilei de 2 noiembrie 1948. În sală însă cei în cauză nu am fost duși, dar procurorul adjunct a venit în camera fiecăruia pentru a ne comunica sentința. Au intrat întâi doi soldați cu arme automate la umăr; au luat poziție de drepti; au desprins armele de la umăr; le-au îndreptat spre mine și au simulat introducerea cartușului în țevă. Nu am priceput ce se întâmplă deoarece pedeapsa cu moartea la acea oră nu exista. În clipa următoare a intrat și procurorul Călin, grav și piin de sine, care mi-a citit cele șapte sau opt condamnări. Mi-a dat apoi să semnez încunoștințarea, și mi-a întins o foaie de hârtie pentru recurs.

– Dar ce înseamnă acest teatru, domnule procuror, căci pedeapsa cu moartea nu există. Eu nu am apoi nici pedeapsa maximă? E și aceasta în articolul de lege?

A dat și el nedumerit din umeri.

Mai neplăcut a fost faptul că masa de seară nu am mai primit-o. Completul de judecată era plecat, iar recunoașterea vinei din partea noastră nu mai interesa. Comedia s-a sfârșit. La scurtă vreme a venit și ofițerul de serviciu, care a spus să mă pregătesc de plecare.

